

nesti žalobního nároku nemůže se dosud nejvyšší soud vysloviti, ježto nemůže předbíhati právům stran na řádné provedení opravného řízení.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 17. listopadu 1925 R I 917/25. Dr. Grešl.

Příslušnost zemského soudu civilního v Praze podle zákona ze dne 2. listopadu 1918 čis. 4 Sb. z. a n. pro žaloby o náhradu škody, způsobené vojskem na Slovensku.

Žaloba zakládá se na tom, že československé vojsko bez vědomí žalobce vniklo počátkem ledna 1922 do hospodářských budov žalobce, ležících v Kremniče, obývalo je, mezi jinými budovami i jeden ovčín, v němž zřídilo pec a v kterém potom vypukl oheň, následkem čehož tato budova shořela. Žalobce žádá náhradu škody jemu tím způsobené.

Žalobou touto bere se tudíž stát v odpovědnost za činy vojska jako nositel státní svrchovanosti. Jde tedy o poměr veřejnoprávní. Ježto není předpisu, kterým by byl takový případ přikázán úřadu administrativnímu, zejména nejde zde o případ ubytování vojska podle zák. čl. XXXVI. z roku 1875, jest pro tento spor podle zákona ze dne 2. listopadu 1918 č. 4 Sb. z. a n. výlučně příslušný zemský soud v Praze.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 26. října 1925 R III 423/25. Dr. Grešl.

Zločin veřejného násilí podle §u 81 tr. z.; pro poskytnutí ochrany podle §u 68 tr. z. je rozhodná pouze formální oprávněnost k služebnímu výkonu; příspěvek k výkadu §u 24 a 25 zákona domovského z 3. XII. 1863 č. 163 ř. z.

Obžalované B. U. klade se za vinu, že dne 15. srpna 1924 ve Zd. obecnímu strážníku A. C. a dělníkům obecním starostou ve Zd. ku pomoci určeným F. Š. a K. V., tudíž osobám v §u 68 tr. z. jmenovaným, u vykonávání rozkazu vrchnostenského nebezpečnou výhrůžkou a skutečným násilným ruky vztažením v tom úmyslu se zprotivila, aby výkon ten byl zmařen, a že při téže příležitosti obecního strážníka A. C. a dělníky shora jmenované, když konali službu, urazila, a že tím spáchala zločin podle §u 81 tr. z. a přestupek podle §u 312 tr. z.

Z důvodů obžaloby vychází, že obžalovaná B. U. má Hle-tého syna F., hoch ten patří do obce V. a byl na náklad do-

movské obce V. ve výchově u manželů Z.; domovská obec V. rozhodla se hocha dáti do výchovny v D., nařídila obecnímu strážníkovi A. C., aby hocha B. U-ové přivedl do obce V.; strážník C. došel k starostovi obce Zd. a žádal jej o pomoc, znaje násilnickou povahu obžalované; starosta obce Zd. šel se strážníkem obce domovské A. C. do bytu Z., vyzval obžalovanou, aby chlapce strážníkovi A. C. vydala, tato však odepřela, způsobila výstup, který šíře popisovati není třeba; i byla za to krajským soudem pro zločin podle §u 81 tr. z. a přestupek §u 312 tr. z. odsouzena.

Ve zmateční stížnosti obžalovaná uplatňovala, že o žádný příkaz vrchnostenský nešlo, že starosta obce domovské není oprávněn hocha jí odejmouti, že šlo o výkon v obci docelea jiné, že ani starosta ani strážník neměli svolení poručenského soudu.

Nejvyšší soud zmateční stížnost zamítl z těchto důvodů: Po stránce formální vytýká stížnost rozsudku, že zůstala nevysvětlena okolnost, na základě jakého a od které vrchnosti vydaného nařízení měl býti chlapec obžalované odebrán, avšak výtká jest lichá, ježto rozsudek vyslovuje jasně, že obecní strážník A. C., který dotyčný služební výkon prováděl, dostal od městského úřadu ve V., jako domovské obce nezl. Františka Z. písemný rozkaz, aby převzal jmenovaného chlapce od manželů Z. ve Zd., jimž jej svěřila obec Zd. jako obec dočasného pobytu do prozatímní výchovy, a aby jej odevzdal v domovské obci V. za účelem umístění v chlapecké výchovně.

Dále vytýká stížnost, že odsouzení obžalované zakládá se na právně mylném výkladu zákona, poněvadž prý tu není základní předpoklad, za něhož úřední osoby požívají zvláštní ochrany podle §u 68 tr. z., totiž tenkrát, plní-li nějaký příkaz vrchnostenský. Takový prý zde není, poněvadž příkaz k odebrání dítěte vlastní matce smí dáti pouze poručenský soud, který jedině jest povolán dáti jej také provést cestou soudní exekuce. Jednání obecního starosty, který vydal rozkaz, nemaje po ruce povolení příslušného soudu, a dal jej provést, nemaje k tomu oprávnění, bylo prý (podle stížnosti zmateční) nezákonné a nezákonný výkon nelze pokládati za plnění příkazu vrchnostenského, za výkon úřední; dále že prý nelze pokládati obecního strážníka C., který prováděl příkaz obecního starosty v cizí obci, byť i za intervence tamějšího starosty obce, za úřední osobu ve smyslu §u 68 tr. z.

Zmateční stížnosti nelze dáti za pravdu; správně uvádí

naříkaný rozsudek, že pro poskytnutí ochrany §u 68 tr. z. jest rozhodnou pouze formální oprávněnost k služebnímu výkonu, i kdyby snad materiální správnost jeho mohla býti pochybna, ježto proti věcné nesprávnosti dlužno hledati ochranu v cestě stížnosti k nadřízenému úřadu, kdežto formálně oprávněnému výkonu nutno se straně podrobiti.

Že byl úřední výkon, o který běží, formálně oprávněn, vyplývá z rozsudečního zjištění, že šlo o opatření chudinské, k němuž byla domovská obec podle zákona nejen oprávněna, ale i povinna. Zjišťujeť prvý soud, že hoch František Z. nebyl ve výchově své matky obžalované, nýbrž u cizích manželů Z. ve Zd., k nimž byl dán touto obcí dočasného pobytu za úplatu na účet domovské obce V. až do dalšího opatření této obce. Z toho (jakož i z obsahu písemného příkazu městského úřadu ve V.) plyne, že chlapec neměl býti odebrán vlastní matce, která se o něho vůbec nestarala, naopak výchovu jeho ohrožovala, ježto byla pro různé delikty, hlavně pro krádeže trestána, nýbrž že měl býti převzat z rukou dočasných svých pěstounů, manželů Z. a odevzdán do chlapecké výchovny své domovské obce V. za účelem chudinského opatření a výchovy.

Zákon o právu domovském ze dne 3. XII. 1863 č. 105 ř. z. stanoví v §u 24, že domovská obec jest povinna opatrovati své chudé příslušníky, dávati jim potřebnou výživu a poskytovati ošetření v případě nemoci. Povinnost opatřiti děti chudé zahrnuje v sobě také povinnost pečovati o jejich výchovu, podle §u 25 téhož zákona přísluší obci samé stanoviti v mezích o tom vydaných zákonů, jak se mají chudí její příslušníci opatrovati. Český zemský zákon o opatrování chudých z 3. XII. 1868 pak stanoví v §u 15, že obec jest povinna, jsou-li v obci chudé děti osiřelé nebo jinak opuštěné, míti péči o to, aby byly vychovány a staly se způsobilými k výdělku. Z těchto zákonných předpisů plyne, že obec V. resp. její městský úřad vykonával v mezích zákona nejen své právo, ale i svou povinnost, když vydali příkaz, aby vlastní matkou opuštěný a ve výchově ohrožený hoch Fr. Z. byl převeden do chudinské péče a tím ovšem i do výchovy domovské obce.

Prvý soud posoudil věc správně, vyslovil-li, že šlo o úřední výkon formálně oprávněný; vzhledem k rozsudkovému zjištění, že nešlo o odebrání dítěte z výchovy matčiny, nýbrž o opatření chudinské péče (byť i spojené s výchovou nezletilého), k němuž není třeba svolení soudního, lze tvrditi, že nařízený a provedený výkon byl meritorně správný, ježto byl odůvodněn shora citovaným zákonem.

Že byl služební výkon obecního strážníka C., provedený v cizí obci, sankcionován přítomností obecního starosty, který mu na jeho žádost poskytl při výkonu intervenci, dovedil správně naříkaný rozsudek.

Rozhodnutí nejvyššího soudu z 15. X. 1925
čj. Zm I 227/25. Rada z, s, Amelia.

D E N Í K.

Poznámka redakce ke článku dra Frant. Vážného. Výklady p. dra Vážného v XI. sešitu pojednávající o právu směnečného věřitele na úhradu podle práva francouzského a podle návrhu na reformu našeho směnečného řádu, vyžadují v některých směrcích doplnění: Ke str. 341 a násl. jest dodati, že k citovaným tam předpisům o »provision« přibyla novella ke Code de commerce ze dne 8. února 1922, kterou doplněn čl. 116 ustanovením výslovným, sankcionujícím posavadní praxi (»La propriété de la provision est transmise de droit aux porteurs successifs de la lettre de change«). — Ke str. 346 pozn. 5 jest uvést, že týž zákon zasáhl způsobem velmi významným také v podstatné náležitosti směnky abrogací odstavce 7. ve čl. 110, resp. posledního odstavce ve čl. 188, jakož i pozměnou článků 137 a 138 Code de com.; odstranil totiž valutovou doložku jakožto podstatnou náležitost jak pro směnku tak i pro indosament a redukoval formu indosamentu na pouhý podpis indosantův, čímž uznán také blankoindosament jakožto prohlášení převodní, kdežto za »prccuration« pokládá se podle nového textu čl. 138 indosament jenom tenkrát, když jest tato vůle stran jasně vyjádřena.

Posléze pak jest ke str. 350 poznamenati, že o problému nepřijatelné traty a otázkách s ní souvislých bylo u nás opětovně pojednáváno. Uvésti jest zejména spis dra F. Illnera »Snahy čes. občanských záložen na poli živnost. úvěru« (1911) str. 44 násl., více statí ve »Věstníku Záloženském« 1913 str. 60, 109, 123 násl. (článek dra Jandy), dále úvahy dra Jana Hellera v našem časopisu 1914 »O diskontu otevřených pohledávek«, zejm. str. 23 násl., jakož i článek dra G. Kreimla »O tratě bez akceptu« v 7. čísle I. ročníku časopisu »České Právo« 1919. Nyní jest srovnati k tomu též poznámky ve právě vyšlém »Československém právu směnečném« prof. K. Hermanna - Otavského str. 58 a 62.